סו: האומר פרק שלישי קידושין

אמר רבי טרפון משל לעומד ומקריב על גבי המזבח. וא"ת מאי משל הוא זה הרי כמשל אפי' נודע שפסול היה בשעת עבודה אפ"ה עבודתו כשרה[א] כדמוכח בסמוך מקרא ומכי האי גוונא גבי מקוה אם נמצא שמרידתו היתה תחלה בטעות טהרותיו טמאות למפרע אפילו לר' טרפון[ב] ואור"י דבתרתי פליגי פליגי בטהרות שנעשו על גביו למפרע מר אזיל בתר חזקה דמקוה ומר אזיל בתר חזקה דאדם ובשלא נודע חסרון המקוה למפרע[ג] (ופליגי נמי בטמא שנטל במקוה ולאחר זמן נודע שהיה חסר בשותה שעה שטהרותיו טהורות למפרע ואתא מייתי המשל) ופליגי נמי במקוה שנטל בה כהן ועבד עבודה ובלו עדים והעידו שהיה המקוה חסר קודם הטבילה רבי טרפון אומר כשירה העבודה מידי דהוה אבן גרושה

וכן מצינו בתרומות פ"ח מ"ט (תוספתא דתרומות פרק ח) (פסחים עב: מכות יח:)[1], [2] (נכתו"י ובעל, וערוך הלכ"ל), [3] (שבתים יג.), [4] פסחים עב: מכות יב., [5] ר"ה כה: ע"ש מהרלבין כח: עיש, [6] (נכתו"י טעם: שהיה), [7] טור מג., [8] (נכתו"י ומלקו"ש רים פעמים טעם: בר יומא), [9] תמורה ה:, [10] (יתכן שהוא ר"ש בן לקיש) (וכ"ה בכתו"י ובירושלמי), [11] (נדפו"ר ובכתו"י רי"ף: למספחותם), [12] (נכתו"י ר"ת: ת, ב. וע"ש בהש"ל), [13] (לקמן סח ע"ב), [14] (נדפו"ר ובכתו"י רי"ף: הטלה), [15] (בכתו"י רי"ף: הולד חלב), [16] (לקמן סו ע"ב. ובנדפו"ר בגמ' ליף לה), [17] (נדפו"ר ולמסקנתם, ולכ"ל. ויש ליתן פסוק אחר עבל), [18] מ"ר, [19] (נדפו"ר לי, וערוך הלכ"ל), [20] (ערוך ריש להוסיף וכו'), [21] נ"ל כדקתמר. כ"ש. וכע"ז בתוס"ל), [22] (ביומות יד ע"ב ולקמן עה ע"ב ועיין רש"ש), [23] (וע"ע תוס' יומות מט. ד"ה שמעון).

מנא אמינא לה דתנן[1] **אמר ר' שמעון מעשה במגורה של דסקים ביבנה שהיתה עומדת בחזקת שלימה**[2] **ומדדו ונמצאת חסירה כל טהרות שנעשו על גבה**[3] **היה ר' טרפון מטהר ור' עקיבא** [4]**מטמא אמר רבי טרפון מקוה זה בחזקת שלם**[5] **הוא עומד מספק אתה בא לחסרו אל תחסרנו מספק אמר רבי עקיבא אדם זה בחזקת טמא הוא עומד מספק אתה בא לטהרו אל תטהרנו מספק אמר רבי טרפון משל לעומד**[6] **ומקריב על גבי המזבח ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה** [7]**שעבודתו כשירה אמר רבי עקיבא משל לעומד ומקריב ע"ג המזבח ונודע שהוא בעל מום** [8]**שעבודתו פסולה אמר רבי טרפון אתה דימיתו לבעל מום ואני דמיתיו לבן גרושה או לבן חלוצה נראה למי דומה אי דומה לבן גרושה ולבן חלוצה נדוננו כבן גרושה או כבן חלוצה אם דומה לבעל מום נדוננו כבעל מום התחיל רבי עקיבא לדון מקוה פסולו ביחיד ובעל מום פסולו ביחיד ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו בשנים דבר אחר מקוה פסולו בגופו**[9] **בעל מום פסולו בגופו ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו מאחרים אמר ליה ר' טרפון עקיבא**[10] **כל הפורש ממך כפורש מן החיים האי בעל מום שפסולו ביחיד היכי דמי אי דקא מכחיש ליה מי מהימן אלא דשתיק ודכותיה גבי בן גרושה ובן חלוצה דשתיק וקתני מקוה פסולו ביחיד ובעל מום פסולו ביחיד ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו בשנים ואביי אמר לעולם דקא מכחיש ליה ודקאמרת אמאי מהימן דאמר ליה שלח אחוי והיינו דקתני מקוה פסולו בגופו ובעל מום פסולו בגופו ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו מאחרים ובן גרושה ובן חלוצה דעבודתו כשירה מנלן אמר רב יהודה אמר שמואל דאמר קרא** [11]**והיתה לו ולזרעו אחריו בין זרע כשר ובין זרע פסול אבוה דשמואל אמר** [12]**מהכא** [13]**ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה אפילו חולין שבו תרצה רבי יוני אמר מהכא** [14]**ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם**[15] **וכי תעלה על דעתך שאדם הולך אצל כהן שלא היה בימיו אלא זה**[16] **כשר ונתחלל בעל מום דעבודתו פסולה מנלן אמר רב יהודה אמר שמואל דאמר קרא** [17]**לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום**[18] **כשהוא שלם ולא כשהוא חסר והא שלום כתיב אמר רב נחמן**[19] **וי"ו דשלום קטיעה היא: מתני'** [20]**כל מקום שיש קידושין ואין עבירה הולד הולך אחר הזכר ואיזה זו זו כהנת לויה וישראלית שנשאו לכהן לוי וישראל** [21]**וכל מקום שיש קידושין ויש עבירה הולד הולך אחר הפגום ואיזה זו זו אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין וכל מי שאין לה עליו קידושין אבל יש לה על אחרים קידושין הולד ממזר ואיזה זה** [22]**זה הבא על אחת מכל העריות שבתורה** [23]**וכל מי שאין לה לא עליו ולא על אחרים קידושין הולד כמותה ואיזה זה זה ולד שפחה ונכרית: גמ' כל מקום שיש קידושין אמר ליה רבי** [24]**שמעון לרבי יוחנן כללא הוא דכל מקום שיש קידושין ואין עבירה הולד הולך אחר הזכר הרי**

גר

מנא אמינא לה. דאין עד אחד נאמן בדבר ערוה לפסול ואפילו אין לו מכחיש: **מגורה.** מגורת מים כמין בריכות מים כדאמר בבבא בתרא (דף מז.) לא מכר את המגורות של מים: **של דיסקים.** שם אדם או שם מקום שבינה: **בחזקת שלימה.** אדבעיס קמה: **היה רבי טרפון מטהר.** דאמר השתא דחסר וכשטבלו בו היה שלם: **מטמא.** דלא ידענן מאימת חסר ונמצא שאין שבילה. ביחיד. בא אחד ואמר מדדתיו ונמצא חסר נאמן דעד אחד נאמן באיסורים. ביחיד. בא אחד ואמר בעל מום הוא נאמן. שלח אחרי. אם אינן בעל מום הפשט בגדיך ונראה. **מתני'.** שיש קדושין. שקדושין תופסין בה. ואין עבירה. בנישואיה שלא אסרה תורה. ויש עבירה. כגון חייבי לאוין.

מנא אמינא לה. מגורת מים כמין בריכות מים כדאמר בבבא בתרא (דף מז.) לא מכר את המגורות של מים: **של דיסקים.** שם אדם או שם מקום שבינה: **בחזקת שלימה.** אדבעיס קמה: **היה רבי טרפון מטהר.** דאמר השתא דחסר וכשטבלו בו היה שלם: **מטמא.** דלא ידענן מאימת חסר ונמצא שאין שבילה: **שעבודתו.** שעבד כבר כשירה. לקמן יליף לה: **בעל מום שעבודתו.** שעבד כבר פסולה ואפילו היה שוגג. לקמן יליף לה: **מקוה פסולו ביחיד.** בא אחד ואומר אני מדדתיו ונמצא חסר נאמן דקי"ל (גיטין דף כ:) דעד אחד נאמן באיסורין: **ובעל מום פסולו ביחיד.** בא אחד ואמר בעל מום הוא נאמן ולקמן מפרש לה: **מאחריו.** מחמת אמו: **שלח אחוי.** אם אינך בעל מום הפשט בגדיך ונראה והיינו דקתני בעל מום פסולו בגופו שנוכל לברר הדברים וכן מקוה חסרונו לפניו: **וכיסה לו ולזרעו אחריו וגו' בין זרע פסול.** חלב. ולכתחילה לא קאמר דהא מחולל קרייה רחמנא שנתחלל מקדושת כהן: **חולין שבו.** חלנין שבו חלנין שבשבע לוי דקרא בשבע לוי כתיב: **ובעל מום דעבודתו פסולה מנלן.** אם עבד כשוגג דאילו במזיד כתיב (ויקרא כא) אך אל הפרוכת לא יבא וגו' ולא יחלל את מקדשי אלא עבד בלא ידיעה מנלן דלא מכשרינן ליה מהאי קרא דוהיתה לו ולזרעו אחריו: **הנני נותן לו.** לעיל מוהיתה לו כתיב אלמא בשלימים הוא דאכשר: **מתני' כל מקום שיש קידושין ואין עבירה.** שהקידושין תופסין בה ואין עבירה בנשואין שלא אסרתה תורה עליו: **כהנת לויה וישראלית וכו'.** לוי שנשא כהנת או ישראלית בנה לוי וכהן שנשא לוויה וישראלית בנה כהן (ולוי) ישראל שנשא כהנת או לויה הולד ישראל. [a]למשפחותם לבית אבותם כתיב[b]: **אלמנה לכ"ג.** יש קידושין ויש עבירה דקסבר קידושין תופסין בחייבי לאוין[c]: **אחר הפגום שבשניסה.** [d]שנולד מפסולי כהונה הולד [e]פסול וכן בן ממזרת לישראל ממזר וכן בן ממזר מישראלית ממזר וכן בת נתינה לישראל נתין וכן נתין מכשרה נתין: **מכל עריות שבתורה.** של חייבי כריתות: **הולד ממזר.** בגמרא[f] מפרש לה: **הולד כמותה.** ולד נכרית נכרי ואם גיירוהו הוי גר כשר ואינו ממזר: **ולד שפחה.** עבד [g]שהחרר בעליו כשר ומותר בישראלית:

גמ'

עין משפט נר מצוה

צג א מיי' פרק י מהלכ' מקוואות הלכ' ו טור ש"ע י"ד סי' רמ סעי' עח:
צד ב מיי' פי' מהלכות טומאת מקדש הלכ' י:
צה ג מיי' שם הלכ' ח:
צו ד מיי' שם הלכה י:
צז ה מיי' פי"ט מהלכ' תרומות הלכ' עו טוש"ע אה"ע סי' ח סעיף ח כ ג:
צח ו מיי' שם פט"ו הלכה ג טוש"ע שם סעיף ד:
צט ז מיי' שם הלכ' ח טוש"ע שם סימן ד סעיף יב:
ק ח מיי' שם הלכ' ד טוש"ע שם סימן ח סעיף ה:

תורה אור השלם

1. וְהָיְתָה לּוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
במדבר כה יג
2. בָּרֶךְ יְיָ חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן יְקוּמוּן:
דברים לג יא
3. וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לְיְיָ אֱלֹהֶיךָ כִּי בָאתִי אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵינוּ לָתֶת לָנוּ:
דברים כו ג
4. לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם:
במדבר כה יב

מוסף תוספות

א. כיון שלא נודע לו פסולו באותה שעה. תוס' הרא"ש. ב. כדקתני בהדיא מקוה זה בחזקת שלם היה עומד. שם. ג. ומשל דריש לקרבנות ואודי לי מיזה בקרבנות קאמר. ואמר ר"ע לא. רשב"א. ד. דאילו לר"ע אפילו מחייבי לאוין הוי ממזר. רשב"א. ה. דכהאי גוונא קרי הלכתא פסיקתא בב"ק [קכ.]. תוס' יבמות מט. ד"ה שמעון.

תוס' ר"י הזקן

מגורה. מגורת מים כמין בריכה. של דיוסקוס. שם אדם. מטהר. דאמר השתא הוא דחסר וכשטבלו בו היה שלם. מטמא. דלא ידענן מאימת חסר ונמצא שאין שבילה. ביחיד. בא אחד ואמר מדדתיו ונמצא חסר נאמן דעד אחד נאמן באיסורים. ביחיד. בא אחד ואמר בעל מום הוא נאמן. שלח אחרי. אם אינך בעל מום הפשט בגדיך ונראה. **מתני'.** שיש קדושין. שקדושין תופסין בה. ואין עבירה. בנישואיה שלא אסרה תורה. ויש עבירה. כגון חייבי לאוין.

מסורת הש"ס

[a] מתוספתא דמקוואות פ"ח ה"ח וע"ר נפי' רבינו שמשון בפ"ב משנה ב. [b] [בכתי"י: ומדדוה. וערוך הלכ"ל]. [c] [בכתי"י טעם: למפרע. וכ"ה בכתה רא"מ]. [d] [בכתי"י: היה. יכן בהמשך בדברי ר"ש]. [e] תרומות פ"ח מ"ט (תוספתא דתרומות פרק ח) (פסחים עב: מכות יח:). [1] [בכתי"י: ובעל. וערוך הלכ"ל]. [2] [בכתי"י: יג.]. [3] פסחים עב: מכות יב. [4] ר"ה כה: ע"ש מהרלבין כח: עיש. [5] [בכתי"י טעם: שהיה]. [6] טור מג.. [7] [בכתי"י ומלקו"ש רים פעמים טעם: בר יומא]. [8] תמורה ה:. [9] [יתכן שהוא ר"ש בן לקיש] [וכ"ה בכתי"י ובירושלמי]. [10] [נדפו"ר ובכתי"י רי"ף: למספחותם]. [11] [בכתי"י ר"ת: ת, ב. וע"ש בהש"ל]. [12] [לקמן סח ע"ב]. [13] [נדפו"ר ובכתי"י רי"ף: הטלה]. [14] [בכתי"י רי"ף: הולד חלב]. [15] [לקמן סו ע"ב. ובנדפו"ר בגמ' ליף לה]. [16] [נדפו"ר למסקנתם, ולכ"ל. ויש ליתן פסוק אחר עבל]. [17] מ"ר. [18] [נדפו"ר לי, וערוך הלכ"ל]. [19] [ערוך ריש להוסיף וכו']. [20] נ"ל כדקתמר. כ"ש. וכע"ז בתוס"ל]. [21] [ביומות יד ע"ב ולקמן עה ע"ב ועיין רש"ש]. [22] [וע"ע תוס' יומות מט. ד"ה שמעון].

מוסף רש"י

ונודע שהוא בן גרושה. כהן חלב זר נמור הוא, דכתיב בכהן הטשא גרושה (ויקרא כא) לא יחלל זרעו, שמחללו מדין כהוה (פסחים עב:). **ברך ה' חילו.** ברכהנו כתיב, ישימו קטורה באפך וגו' ומסוך ליה בכך ה' חילו, חלנים שבו (פסחים עב:). **כל מקום שיש קידושין.** כל מקום שקידושין תופסין, ויש עבירה. כאומן קידושין (חמורה ה:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com